

החלטת ועדת האתיקה
בעניין היעדרות חברי הכנסת מישיבות הכנסת בכנס החורף של המושב השלישי
של הכנסת ה-18, אוקטובר 2010 עד אפריל 2011
מיום כ"ו בסיון התשע"א - 28 ביוני 2011

הוראות החוק

סעיף 13ד(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951 (להלן - חוק החסינות) קובע:

"(א) חבר הכנסת שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של חברי הכנסת:

(1) ...

(2) נעדר מישיבות הכנסת ללא הצדק סביר -

(א) תקופה רצופה של חודשיים או יותר, ולעניין זה לא יובאו ימי הפגרה בחשבון; או

(ב) שליש או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס פלוני, ואולם -

(1) אם הוא סגן שר - שתי חמישיות או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;

(2) אם הוא שר - מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור."

כנס החורף של המושב השלישי של הכנסת ה-18

בכנס החורף של המושב השלישי של הכנסת ה-18, מיום ב' בחשוון התשע"א (10 באוקטובר 2010) עד יום כ"ח באדר ב' התשע"א (3 באפריל 2011), קיימה הכנסת 74 ישיבות. לפיכך, היעדרות חבר הכנסת מ-25 ישיבות או יותר, היעדרות סגן שר מ-30 ישיבות או יותר והיעדרות שר מ-37 ישיבות או יותר, מחייבת מתן הצדק סביר.

החלטת ועדת האתיקה

ועדת האתיקה מצאה כי 116 מתוך 120 חברי הכנסת, השרים וסגני השרים מילאו את חובתם להיות נוכחים בישיבות הכנסת. עם זאת, נמצא כי ארבעה חברי כנסת חרגו ממכסת ההיעדרות המותרת שלא מסיבות אובייקטיביות כגון בעיות בריאות משמעותיות, חופשת לידה וכד'. הוועדה ביקשה מחברי כנסת אלה לנמק את היעדרותם, ונימוקים אלה היו לפניה בעת קבלת ההחלטות בעניינם, כלהלן:

חה"כ סטס מיסז'ניקוב, שר התיירות

.1

נעדר מ-37 ישיבות, ישיבה אחת מעל המותר.

השר הסביר את ההיעדרויות בכך שתפקידו כשר התיירות מחייב פעילויות רבות שעיקרן בחו"ל, ובמהלך ארבע ישיבות כנסת שהה בחו"ל במסגרת תפקידו ובאישור הממשלה.

השר הוסיף כי עניינים רפואיים חייבו את היעדרותו משלוש ישיבות כנסת נוספות. הוועדה מבקשת לציין, כפי שציננה בשורת החלטות בעבר, כי היעדרות לצורך פעילות ציבורית, לרבות נסיעות רשמיות לחו"ל, נכללת באפשרות שמעניק חוק החסינות להיעדרות שר ממחצית הישיבות. הדברים נכונים גם לגבי היעדרות בשל צרכים רפואיים שגרתיים.

לאור העובדה שזו הפעם הראשונה שהשר מיסז'ניקוב נעדר מעבר למכסה הקבועה בחוק, וכי ההיעדרות היא מישיבה אחת בלבד מעבר למכסה, החליטה ועדת האתיקה להסתפק בהודעתו כי יקפיד על עניין זה בכנסים הבאים.

חה"כ דני אילון, סגן שר החוץ

.2

נעדר מ-32 ישיבות, שהן 3 ישיבות מעל למותר.

סגן השר אילון, באמצעות מנהלת לשכתו, מסר כי כל היעדרויותיו היו לשם נסיעות עבודה בלבד בתוקף תפקידו כסגן שר החוץ.

לאור העובדה שזו הפעם הראשונה שחה"כ אילון נעדר מעבר למכסה הקבועה בחוק, ולאור תפקידו הייחודי של סגן שר החוץ וצרכי התפקיד, החליטה ועדת האתיקה שלא להטיל עליו בפעם הזו כל סנקציה, אך להפנות את תשומת לבו להוראות חוק החסינות ולכך שנסיעות רשמיות נכללות באפשרות שמעניק החוק להיעדרות סגן שר עד שתי חמישיות מימי ישיבות הכנסת.

חה"כ אלי אפללו

.3

נעדר מ-27 ישיבות, שהן 3 ישיבות מעל למותר.

חה"כ אפללו נימק את היעדרויותיו משתי ישיבות בעניינים רפואיים, ומישיבה נוספת באירוע משפחתי בעפולה.

היעדרויות חברי הכנסת בשל צרכים רפואיים שגרתיים ואירועים משפחתיים, נכללות באפשרות שמעניק חוק החסינות להיעדרות חבר הכנסת עד שליש מימי הישיבות. הוועדה רואה חשיבות מיוחדת בכך שחבר הכנסת, אף יותר משר או סגן שר, לא יחרוג מהוראות חוק החסינות בנוגע למכסת ימי ההיעדרות המותרת, שכן הכנסת היא מקום פעולתו המרכזי.

לאור העובדה כי זו הפעם הראשונה שחה"כ אפללו נעדר מעבר לתקופה הקבועה בחוק, החליטה ועדת האתיקה להסתפק הפעם בהפניית תשומת לבו להוראות החוק והאתיקה בעניין זה.

חה"כ מוחמד ברכה

.4

נעדר מ-27 ישיבות, שהן 3 ישיבות מעל למותר.

חה"כ ברכה נימק את היעדרויותיו משלוש ישיבות בחג הקורבן, משלוש ישיבות נוספות בצורך להשתתף בלוויות, ומישיבה אחת בהשתתפותו באירועי יום האדמה. היעדרויות חברי הכנסת בשל חגים, אירועי שמחה ואבל ופעילויות פוליטיות, נכללות באפשרות שמעניק חוק החסינות להיעדרות חבר הכנסת עד שליש מימי הישיבות. לאור העובדה כי זו הפעם הראשונה שחה"כ ברכה נעדר מעבר לתקופה הקבועה בחוק, החליטה ועדת האתיקה להסתפק הפעם בהפניית תשומת לבו להוראות החוק והאתיקה בעניין זה.

סיכום

חוק החסינות, המעגן את סוגיית היעדרותם של חברי הכנסת מישיבות הכנסת, יוצא מהנחה כי חברי הכנסת נדרשים להיעדר מפעם לפעם ממשכן הכנסת, ולשם כך קובע כי ועדת האתיקה תדון רק בהיעדרות של שליש ויותר מימי הישיבות לעניין חברי הכנסת, שתי חמישיות ויותר לעניין סגני השרים, ומחצית ויותר לעניין השרים.

התקופה האמורה נכונה לגבי ימי הישיבות בכנס שלם, ומאפשרת לחברי הכנסת לתכנן את ימי ההיעדרות והנוכחות כך שבמהלך הכנס לא תהיה חריגה מדרישות החוק.

הוועדה מבקשת להדגיש, כפי שציננה במספר החלטות בעבר, כי היעדרות חברי הכנסת לצורך פעילות פוליטית וציבורית, בארץ ובחו"ל, לרבות נסיעות מטעם המדינה או הכנסת, לא תיחשב כהצדק סביר להיעדרות. לשם כך על חברי הכנסת להשתדל כי פעילויות מסוג זה יתבצעו בימי הפגרה ובימים שבהם לא מתקיימות ישיבות של הכנסת, ואם בכל זאת הם נאלצים להיעדר לצרכים אלה עליהם להקפיד על נוכחות בכנסת בשאר ימי הכנס, כדי לא לעבור את המכסה הקבועה בחוק.

הדברים נכונים אף לעניין היעדרות בשל מחלה שגרתית או אירועים משפחתיים - לחברי הכנסת אין ימי מחלה או חופשה כלעובדים רגילים, ואף לצרכים אלה נועדה מכסת ההיעדרות הקבועה בחוק.

לפיכך, הצדקת החריגה ממכסת ההיעדרות בנסיעות לחו"ל מטעם הכנסת או במחלה שגרתית, אירוע משפחתי וכד' לא תתקבל כהצדק סביר, וחבר הכנסת שיבקש להכיר בימי היעדרות מעבר למכסה כהצדק סביר **יתבקש ליתן הסבר לכל ימי ההיעדרות.**

בנוסף, מבקשת הוועדה להזכיר כי סעיף 3 לכללי האתיקה לחברי הכנסת קובע כי חבר הכנסת יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר.

בהקשר זה מבקשת הוועדה להדגיש כי על חברי הכנסת מוטלת אחריות חובתית להיות נוכחים בשני שליש מימי הישיבות בכנס, ואולם קיומה של חובה זו אינו גורע מהחשיבות שבנוכחותם של חברי הכנסת במספר רב ככל הניתן של הישיבות בכנס.

היעדרות חברי הכנסת מעבר למכסה הקבועה בחוק החסינות יוצרת מצג של זלזול הנבחרים הן כלפי הציבור והן כלפי הכנסת. התנהגות כזו עלולה לפגוע במעמד הכנסת ובאמון הציבור כלפיה.

בשולי ההחלטה מוצאת הוועדה לציין לחיוב את הרוב המכריע של חברי הכנסת אשר נהגו בכנס האחרון כהלכה והקפידו על מכסת הנוכחות הקבועה בחוק ואף מעבר לה.

החלטת הוועדה תונח על שולחן הכנסת.